

Soha sincs „soha”

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 43. szám, 2019. október 25.

„Arra pedig végképp ne számítsunk, hogy az eljárásban felbukkanó terhelő tények súlya alatt Trump lemond. Soha nem jutna ilyen döntésre” – írja Hanák András az *ÉS* múlt heti számában (*Boszorkányüldözés*, 2019/42., okt. 18.). Szerinte az egyetlen lemondott amerikai elnökben, Nixonban volt „gyűszűnyi szégyenérzet”, ám – a boszorkány orvosi megnevezésével – „egy maleficus soha nem mond le”. Szellemes a Trump által folyvást emlegetett, híveit hergelő boszorkányüldözést a visszájára fordítani, ám nem hiszem, hogy a szégyenérzetet kellene méricskélnünk. Trumpban olyan tényleg nincsen, ám washingtoni tudósítóként végigkövetve a Watergate-botrányt, Nixonban sem fedeztem fel gyűszűnyt sem. A Nixon lemondó tévébeszédét Londonban néző Hanák „őszinteséget, bölcsességet, belátást”, valamint „sajnálkozást” hallott ki belőle, de a kenetes, álszent szavakban verhetetlen „Trükkös Dick” leginkább önmagát sajnálta (másnap délelőtt, amikor a Fehér Ház munkatársaitól búcsúzott, olyan kínos önsajnáló monológban volt részük, hogy nem mertek egymásra nézni, a plafont bámulták).

Belátásról pedig túlzás volna beszélni, hiszen azután mondott le, hogy pártja rangidős szenátorai, élükön a Mr. Konzervatív Goldwaterral – a terhelő hangszalagokat megismerve – értésére adták, hogy tovább nem védhetik. Vagyis megrendült a republikánusok akkor is, a megannyi Watergate-leleplezés során is szilárd, elnökük mögötti egységfrontja. Nixon már nem vehette holtbiztosra, hogy nem jön össze a leváltásához szükséges szenátusi kétharmad. S látta, hogy az impeachment vádpontjait hónapok óta szorgalmasan vitató és megfogalmazó képviselőházi bizottság azokat sorra megszavazza, ha demokrata többséggel is. Ám a – szavazókra sandító – republikánus képviselők közt vésszesen terjedt a nézet, hogy nem kell ellenállni: ha az elnök, mint állítja, ártatlan, a szenátus majd úgyis felmenti. Nixon viszont tudta, hogy bűnös, s jogásként azt is: az alkotmány egy elnök kegyelmi jogkörét korlátlanul mondja – „kivéve az impeachment eseteit”. Vagyis amint a képviselőház megszavazza a vádemelést, utóda többé nem adhat neki kegyelmet. S akkor nemcsak leváltják, hanem – kulcsembereihez hasonlóan – börtön is fenyegeti. Ez alól mentesítette alelnökből lett utóda, Gerald Ford alig egy hónappal lemondása után. Az amerikai elemzők akkor talán legjobbika, I. F. Stone legendás egyszemélyes lapjában már tíz hónappal ez előtt, Ford (kongresszus általi) alelnökké választásakor jelezte, hogy a kulcskérdés: milyen alku alapján szemelte ki Nixon a sima korrupciós botrányban vádalkuval lemondott Agnew helyére (Johnson korábbi elnök gúnyolódása szerint Ford „nem tud egyszerre járni és rágógumit rágni, mert az meghaladja szellemi képességeit”).

A politikában pedig végképp nincs „soha”. Történetesen Hanák cikke megjelenése napján kotyogta ki Trump stábfőnöke, hogy bizony volt a – körömszakadtáig tagadott – quid pro quo, a zsarolás vádját bizonyító „valamit valamiért” az elnök és ukrán kollégája telefonbeszélgetésében. S Trump láthatóan már nem meri kirúgni ostoba beosztottját: amikor a képviselőházban zárt ajtók mögött sorra tesznek tanúvallomást kormányzati emberek, köztük a sajátjainak véltek is, alighanem kockázatos lenne megszegni a szintén johnsoni elvet, miszerint „jobb, ha a sátorból pisil kifelé, mint ha kintről befelé”. Tehát eljöhét a pillanat, ha nem is a maleficus Trumpnál, hanem az ő republikánus védelmezőinél, amikor már politikailag veszesebb kitartani mögötte, mint „elárulni”. S ha elítélő kétharmados szenátusi többséget tényleg nehéz elképzelni, a jövőre újra a választók elé álló 19 republikánus közt akad fél tucat „billegő” államból, s egyszerű elmarasztaló többség bízvást összejöhet. S akkor azt nehéz elképzelni, hogy Trumpot ezzel – a sámsoni világpolitikai rombolásától máris megriadt – pártja újrajelöli, sőt jövő ősszel újra is választják. S hát annyi belátásra csak képes boszorkány létére is, hogy a zavaros pénzügyeivel sokkal több (közönséges) bűnvádi eljárással nézhet szembe exelnökként, mint Nixon. Neki még nagyobb szüksége

lehet majd elnöki kegyelemre, a selyemzsinórt hozókat sem rúghatja ki.